

Állásfoglalás a képalkotó eljárások képeinek a klinikus kollégák számára digitális formában történő átadásával kapcsolatban

A Neurológiai Szakmai Kollégium és más társszervezetek kérésére a Radiológiai Szakmai Kollégium 2005. 03. 23-án megtárgyalta, a képalkotó vizsgálatokkal előállított képanyagnak a klinikus kollégák számára digitális formában történő átadásának kérdéseit és azzal kapcsolatban az alábbi állásfoglalást alakította ki.

1. A képalkotó diagnosztika technikai fejlődése lehetővé teszi, hogy mind több vizsgálati modalitás képanyagát digitális formában nyerjük és rögzítsük. Jellemzően ilyen vizsgáló eljárás az UH, a DSA, a CT és az MR, de ma már mind több központban a konvencionális röntgenvizsgálatok képei is digitális formában keletkeznek.
2. A digitális képformátum egy sor olyan diagnosztikai lehetőséget (valamennyi kép elérhetősége, ablakolás, rekonstruálás, összehasonlítás, különböző mérési lehetőségek, a képek továbbítása akár nagy távolságra is, oktatási/tudományos célú adatbázisok létrehozása, leletek és képek összekapcsolása elektronikus betegrekord formájában, komputer-asszisztált diagnosztikus eljárások alkalmazása, stb.) nyújt, mely a vizsgálatok értékét, információtartalmát a radiológus és a klinikus számára is jelentősen növeli.
3. Bizonyos eljárások (MR, multidetektoros CT) esetében olyan mennyiségű (sok száz) kép keletkezhet, hogy nincs is ésszerű lehetőség valamennyi kép és az azokból készült nagyszámú rekonstruált nézet filmen való rögzítésére.
4. További érv az elektronikus adathordozók használata mellett, hogy így elkerülhető a filmek gyártása, exponálása, előhívása és archiválás utáni megsemmisítése kapcsán óhatatlanul jelentkező környezetszennyezés, jelentősen csökkenthető az archiváláshoz szükséges kubatúra, továbbá ez a megoldás egyszeri beruházás után lényegesen kisebb folyamatos költséggel jár, így a szolgáltatást nyújtó diagnosztikai munkahely, de ezáltal az egész egészségügyi intézmény is lényegesen költséghatékonyabban működhet.
5. A fentiekkel magyarázható az a világszerte megfigyelhető paradigmaváltás, melynek nyomdokain a képalkotó diagnosztikai munkahelyek mind nagyobb hányada hazánkban is az általa előállított képeket digitális formában (hálózaton és/vagy CD-n) bocsátja a felhasználók rendelkezésére. Ezzel jogszabályt a szolgáltatók nem sértenek, hiszen a hatályos rendelkezések az előállított képek archiválását, illetve a képek alapján kialakított lelet közlését írják elő a szolgáltató számára.
6. Nem helytálló érv a digitális formátumban történő kép-átadással szemben az, hogy így a képek nem nézhetők meg „mindenhol” (ambulancián, kórteremben). Bármilyen képalkotó eljárással készült film vizit közbeni, ágy melletti „megtekintése” szakmailag elfogadhatatlan, hiszen az ilyen filmek elemzéséhez megfelelő minőségű (adott fényerejű, villódzásmentes, szakaszosan blendézhető, stb.) nézőszekrényre van szükség, amely a hazai viszonyok ismeretében vélelmezhetően a kórtermek

többségében nem áll rendelkezésre. Az ügyeleti vagy bármely más időszakban, stroke vagy bármely más ok miatt felvételre kerülő betegekkel a digitális kép a számítógépes hálózaton, de akár CD-n is ugyanolyan könnyen, vagy akár könnyebben is „együtt mozgatható”, mint a filmen rögzített.

7. Természetesen a radiológiai szolgáltatóknak tisztában kell lenniük azzal, hogy a számítógépes kultúra elterjedtségében, a számítógéppel való ellátottságban az egyes munkahelyek között lehetnek különbségek, ezért feltétlenül indokoltnak tartjuk, hogy a digitális képátadás bevezetését előzze meg ezeknek a feltételeknek a felmérése, szükség esetén a klinikus kollégák számítógépes oktatása, illetve a számítógépes hardware feltételek (számítógépek, hálózat) megfelelő szintre hozása. Ez nyilván nem megy egyik napról a másikra, így biztosan szükség van egy átmeneti időszakra, amelyben a digitális képek átadása mellett – az egyes intézmények viszonyaihoz alkalmazkodó helyi megállapodásoknak megfelelően – valamennyi esetben, vagy speciális esetekben (fekvőbetegek, akut ellátást igénylők, műtétre kerülők, stb.) filmen is átadásra kerülhet a vizsgálat képanyagának reprezentatív (az elváltozásokat releváns módon dokumentáló) része. Helyi szinten kell mérlegelni azt is, hogy a digitális képátadási technológia bevezetésének költségei megoszthatók-e, és milyen mértékben a szolgáltató és az igénybevevő között.
8. A rendszer sikeres működésének elengedhetetlen feltétele, hogy a klinikus kollégák számára a képekkel együtt rendelkezésre álljon a megtekintésükhöz nélkülözhetetlen számítógépes program is. Ez a szolgáltató feladata, amelynek jelenlegi tapasztalataink szerint akkor tesz leginkább eleget, ha valamennyi átadott adathordozón a képek mellett a – lehetőleg automatikusan induló – képnéző program is megtalálható. A zökkenőmentes képátadás szempontjából szerencsés lenne, ha országosan egyeztetett módon történne ezen program kiválasztása.
9. Hosszabb távon feltétlenül szükséges az integrált elektronikus adatkezelés kialakítása annak érdekében, hogy a képi dokumentáció és a radiológiai lelet, szakvélemény mindenkor együttesen kerüljön a beutaló orvosokhoz és a később elvégzett vizsgálatoknál elérhető legyen a radiológusok számára is.
10. A Radiológiai Szakmai Kollégium megkezdte egy általánosabb érvényű, a teljes digitális képalkotást, a digitális képarchiválást és kommunikációt (PACS) és teleradiológiát szabályozni hivatott állásfoglalás kialakítását, melynek tervezetét a megfelelő időben a társ-kollégiumok elé terjesztjük véleményezés céljából.

